

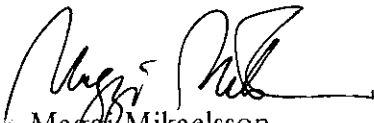
Inledning

I takt med en ökande miljömedvetenhet inom skogsbruket under 1990-talet har hygges- och naturvårdsbränningar blivit allt mer intressanta för såväl skogsbolag och privata skogsägare som naturvårdande myndigheter. Hyggesbränning utförs primärt som markberedning i syfte att underlätta återbeskogning efter en avverkning. Med naturvårdsbränning menas normalt antingen anläggande av markbrand i stående skog eller i restbestånd vilka efter avverkning håller mellan 20 – 50 procent av ursprungligt virkesförråd. De flesta hyggesbränningar har idag även naturvårdande syfte. Nyligen framtagna kriterier för miljöcertifiering av skogsbruket (den s.k. FSC-certifieringen) innebär bl. a. att bränning skall eftersträvas på en areal motsvarande minst fem procent av föryngringsarealen på torr och frisk mark under en femårsperiod. För Jämtlands län kan det sammantaget komma att röra sig om stora arealer årligen, vilket innebär att olika typer av hygges- och naturvårdsbränningar kommer att öka kraftigt jämfört med dagens nivå.

Länsstyrelserna och kommunerna kan enligt 3 kap. 7 § Förordning om skydd mot olyckor meddela föreskrifter om förbud mot eldning i skog och mark.

Eftersom bränningar företrädesvis måste göras under torr väderlek när hög brandrisk råder kan en konflikt föreligga mellan förutsättningarna att få avsett bränningsresultat och risk för brandspridning. Dessa förhållanden är särskilt utpräglade vid naturvårdsbränningar i stående skog till följd av en långsammare uttorkning av markvegetation, förna och humus. Naturvårdsbränning i stående skog kräver således en avsevärt längre period av torka för att överhuvudtaget kunna brinna.

Dessa riktlinjer har upprättats för att förenkla samarbetet mellan berörda myndigheter och andra aktörer, att trots att eldningsförbud råder eller faran för bränder är stor, ändå kunna medge tillstånd till genomförande av nödvändiga bränningar. Riktlinjerna har tagits fram i samarbete mellan kommunerna i länet, Länsstyrelsen och representanter för skogsnäringen.

Magg Mikaelsson
Landshövding

Grunder

Riskerna vid hygges- och naturvårdsbränningar skall kunna beaktas och vägas mot samhällsnyttan i likhet med annan riskfylld verksamhet.

Kommunerna eller Länsstyrelsen kan enligt Förordningen om skydd mot olyckor meddela föreskrifter om förbud mot eldning. Kommunens räddningschef kan (på delegation från ansvarig kommunal nämnd) ge dispens från eventuellt rådande eldningsförbud och är således den som ytterst avgör om en planerad bränning får genomföras.

Markägaren har själv ansvaret såväl beträffande förebyggande åtgärder mot okontrollerade skogsbränder som all tillsyn vid och efter en brand eller bränning.

Vid förvaltningen av naturreservat i länet med brandpräglade naturtyper, skall olika typer av bränningar kunna användas som skötselmetod under förutsättningar att särskilt specificerade villkor uppfylls. Dessa villkor skall följa de i bilaga 1 "Anmälan om planerade hygges- och naturvårdsbränningar inom Jämtlands län" angivna minimikraven samt erforderliga särskilda tillägg som utarbetas i samråd med respektive kommun. Skogsägaren skall för de kommunala räddningstjänsterna presentera en lista med tillhörande kartor över områden där bränningar kan komma att genomföras.

Parterna som medverkat i framtagningen av dessa riktlinjer skall göra dem kända för de kommunala räddningsnämnderna, skogsbolag, skogsägareföreningar, skogsvårdsstyrelse och andra aktörer inom skogsbruket.

Vid framtagande av informationsmaterial såsom skyltar, broschyrer mm till länets naturreservat, skall länsstyrelsen medverka till kunskapspridning bland allmänheten beträffande risker och villkor vid eldning i skog och mark. Varje tillfälle skall tas till i förebyggande syfte informera och verka för ökade kunskaper bland allmänhet och verksamheter inom skogsbruket, om hur oavsiktliga skogsbränder undviks.

Generella riktlinjer vid skogsbränning

Den som har för avsikt att utföra bränning i stående skog eller på kalhygge skall i god tid informera berörd räddningschef om vilka områden som kan bli aktuella kommande säsong. Ansvarig för bränningen skall på lämpligt sätt redovisa för berörd räddningschef om beredskapsåtgärder, personella- och materiella resurser samt andra relevanta fakta.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Funktionen för samhällsberedskap

Senast två veckor före aktuell bränning skall räddningschefen informeras. I vissa fall kan det vara lämpligt att även informera angränsande kommun. Bränningsdagen görs en anmälan till räddningschefen och SOS Alarm om att bränning kommer att genomföras.

Om spridningsrisken av någon anledning bedöms allt för stor skall en dialog om avvaktan med bränningen ske mellan den som är ansvarig för bränningen och räddningschefen i aktuell kommun. När bränningen slutförts skall räddningschefen och SOS Alarm informeras.

Det åligger den ansvarige för bränningen att hålla nödvändig beredskap i det brända området till dess risken för spridning av branden är helt utesluten.

Brandspridning utanför bränningsområdet

Om elden sprider sig utanför begränsningslinjerna och den ansvarige för bränningen bedömer att de på platsen befintliga resurserna inte räcker till för att stoppa elden skall han alarmera den kommunala räddningstjänsten. Samtidigt skall han också så långt det är möjligt skaffa fram ytterligare resurser från eget bolag eller företag. Den kommunala räddningstjänsten har skyldighet att utföra släckning av skogsbrand till dess att branden är under kontroll. När räddningsledaren gör bedömningen att begränsningslinjerna är säkrade och att branden inte kan sprida sig skall han informera markägaren eller den ansvarige för bränningen som då får överta ansvaret för den fortsatta släckningen.

Skogsbrand i planerat bränningsområde

Om skogsbrand uppstår i ett planerat bränningsområde, naturreservat eller natura 2000-område på grund av blixtnedslag eller av annan orsak, bör räddningsledaren kontakta markägaren och diskutera om det är möjligt och lämpligt att låta branden få fortsätta. Detta under förutsättning att branden kan fortsätta utan risk för att byggnader, människor och värdefull skog hotas.

Kommunal räddningstjänst i Jämtlands län

I länet finns åtta kommuner. Tre av dessa har egen räddningstjänst; Berg, Härjedalens och Åre kommuner. Övriga kommuner har organiserat sin räddningstjänst i två olika förbund; Räddningstjänsten i Östjämtlands bestående av Ragunda och Bräcke kommuner samt Norra Jämtlands räddningstjänstförbund bestående av Krokoms, Strömsunds och Östersunds kommuner.

Samtliga kommuner har beredskap för operativa insatser vid skogsbrand samt befäl med kunskaper och erfarenheter av skogsbränder.

Statliga resurser i länet

Försvarmaktens resurser är en nationell tillgång som vid behov kan begäras genom kontakter med vakthavande befäl på militärdistriktet.

Statlig och privat helikopter kan, enligt överenskommelse "Helikopter i Zambverkan", ställas till räddningstjänstens förfogande för att bland annat bekämpa skogsbrand.

Kommunal räddningstjänst vid skogsbränning

För att den nya synen på skogsbränning och lämplig tidpunkt för själva genomförandet skall kunna accepteras av den kommunala räddningstjänsten, krävs en regelbunden dialog mellan markägare och den kommunala räddningschefen. Det är ett gemensamt intresse och ansvar att en noggrann planering görs inför varje bränning så att den kan utföras så säkert som möjligt. Givetvis måste den ansvarige ombesörja en acceptabel beredskap för att bränningen skall kunna utföras utan risk för en okontrollerad spridning.

Om bränningar skall kunna genomföras med önskvärd effekt krävs i de allra flesta fall att det rått torka under en tid så att markvegetationen hunnit torka ut. Detta kommer med stor sannolikhet att kollidera med av Länsstyrelsen eller kommunen utfärdat eldningsförbud. Här måste då kunna ges erforderlig dispens från sådant förbud.

Utdrag ur Lag om skydd mot olyckor och Förordningen om skydd mot olyckor

1 kapitlet 2 § Lag om skydd mot olyckor

Med räddningstjänst avses i lagen de räddningsinsatser som staten eller kommunen skall svara för vid olyckshändelser och överhängande fara för olyckshändelser för att hindra och begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön.

"Staten eller kommun skall svara för en räddningsinsats endast om det är motiverat med hänsyn till behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt."

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Funktionen för samhällsberedskap

10 kap 1 § Lag om skydd mot olyckor

”Regeringen får i avseenden som behandlas i denna lag meddela ytterligare föreskrifter som rör skydd för liv och hälsa, miljö samt utbildning.

Regeringen får vidare meddela föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus och liknande förebyggande åtgärder mot brand.

Regeringen får överlåta åt en förvaltningsmyndighet eller en kommun att meddela föreskrifter enligt första och andra styckena.”

2 kap 7 § Förordning om skydd mot olyckor

”En länsstyrelse och en kommun får meddela föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand.”

Bilaga 1

Riktlinjer om bränning i skog och mark

Anmälan om planerade hygges- och naturvårdsbränningar inom Jämtlands län.

Anmälan lämnas till räddningschefen i aktuell kommun senast två veckor före planerad bränningstidpunkt.

Kopia av anmälan skickas till: Länsstyrelsen, 831 86 Östersund.

Markägare:

Namn _____

Adress _____

Telefon _____

Bränningsledare:

Namn _____

Adress _____

Telefon _____

Företag / Organisation _____

Tid och plats för bränning:

Datum _____

Platsangivelse enl. rikets nät _____

(Karta bifogas)

Telefon till bränningsplatsen _____

Bränningsplan:

Av bränningsledaren upprättad plan med tillhörande skiss över objektet bifogas innehållande:

- Ställföreträdande bränningsledares namn, adress och telefonnummer
- Förberedelser
- Bränningsförfarande och efterbevakning
- Personal och materielbehov
- Vattentäkter

Alternativa förfaranden t ex med hänsyn till vindkantring mm